

Praworządność: Komisja Europejska kieruje do Trybunału Sprawiedliwości skargę przeciwko Polsce, aby chronić sędziów przed kontrolą polityczną

Bruksela, 10 października 2019 r.

Dziś Komisja Europejska postanowiła skierować skargę do Trybunału Sprawiedliwości UE w sprawie nowego systemu środków dyscyplinarnych wobec sędziów w Polsce oraz zwrócić się przy tym o rozpoznanie sprawy w trybie przyspieszonym.

[3 kwietnia 2019 r.](#) Komisja wszczęła postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, ponieważ nowy system środków dyscyplinarnych podważa niezawisłość sędziów w Polsce i nie zapewnia koniecznych gwarancji chroniących sędziów przed kontrolą polityczną, jak wymaga tego Trybunał Sprawiedliwości UE.

Polskie prawo umożliwia objęcie sędziów sądów powszechnych czynnościami i procedurami dyscyplinarnymi oraz nakładanie na nich kar dyscyplinarnych z uwagi na treść wydanych przez nich orzeczeń, w tym w związku z przysługującym im na mocy art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) prawem do wystąpienia do Trybunału Sprawiedliwości UE z wnioskiem o wydanie orzeczenia prejudycjalnego. Nowy system środków dyscyplinarnych nie zapewnia niezależności i bezstronności Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, w skład której wchodzi wyłącznie sędziowie wybrani przez Krajową Radę Sądownictwa, którą z kolei powołuje Sejm w procedurze o charakterze politycznym. Nie zapewnia też, aby sąd „ustanowiony na mocy ustawy” decydował w pierwszej instancji w postępowaniach dyscyplinarnych przeciwko sędziom sądów powszechnych. Zamiast tego uprawnia Prezesa Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego do określenia, ad hoc i prawie bez ograniczeń, który sąd dyscyplinarny pierwszej instancji zajmie się osądzeniem danej sprawy w postępowaniu wszczętym przeciwko sędziemu sądu powszechnego. Nowy system nie gwarantuje, że sprawy będą rozpatrywane w rozsądnym czasie, co umożliwi Ministrowi Sprawiedliwości – za pośrednictwem mianowanych przez siebie rzeczników dyscyplinarnych – doprowadzenie do sytuacji, w której przeciwko sędziom sądów powszechnych będą toczyć się długotrwałe postępowania dyscyplinarne. Nowy system ma również wpływ na prawo sędziów sądów powszechnych do obrony. Sędziom nie zapewnia się zatem ochrony przed kontrolą polityczną, co podważa zasadę niezawisłości sędziów.

3 kwietnia 2019 r. Komisja wystosowała do Polski [wezwanie do usunięcia uchybienia](#). Po dogłębnej analizie otrzymanej odpowiedzi Komisja uznała, że wątpliwości prawne nie zostały rozwiane, i podjęła kolejny krok w tej procedurze, przesyłając w dniu [17 lipca 2019 r.](#) uzasadnioną opinię. W swojej ostatniej odpowiedzi władze polskie nie przedstawiły argumentów, które rozwiałyby obawy Komisji.

W związku z tym Komisja postanowiła skierować sprawę przeciwko Polsce do Trybunału Sprawiedliwości UE. Biorąc pod uwagę potencjalny wpływ systemu środków dyscyplinarnych na niezawisłość sędziów, uzasadniony jest wniosek o rozpoznanie sprawy w trybie przyspieszonym, aby prawomocny wyrok został wydany jak najszybciej. Byłoby to również zgodne z [komunikatem Komisji z dnia 17 lipca 2019 r.](#) zatytułowanym „Umocnienie praworządności w Unii – plan działania”. Komisja podkreśla w nim, że w oparciu o dotychczasowe podejście do egzekwowania prawa oraz orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości UE będzie stosować strategiczne podejście do postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego związanych z praworządnością, a w razie potrzeby zwróci się o rozpoznanie sprawy w trybie przyspieszonym oraz o zastosowanie środków tymczasowych.

Kontekst

Praworządność jest jedną ze wspólnych wartości, na których opiera się Unia Europejska i które są wspólne dla wszystkich państw członkowskich. Zapisana jest w art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej. Praworządność jest niezbędna do funkcjonowania UE jako całości, na przykład w odniesieniu do rynku wewnętrznego czy współpracy w obszarze wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, oraz do zapewnienia, aby sędziowie krajowi, którzy są również sędziami UE, mogli wypełniać swoją rolę zapewniania stosowania prawa UE i mogli odpowiednio kontaktować się z Trybunałem Sprawiedliwości UE w kontekście postępowań prejudycjalnych. Komunikaty Komisji z dnia [3 kwietnia](#) i [17 lipca 2019 r.](#) dotyczące praworządności opisują istniejące instrumenty służące egzekwowaniu praworządności, a także działania i wnioski Komisji mające na celu wzmocnienie tych narzędzi.

Komisja Europejska wraz z innymi instytucjami Unii Europejskiej i państwami członkowskimi jest

odpowiedzialna na mocy Traktatów za zagwarantowanie praworządności jako podstawowej wartości Unii i za zapewnienie poszanowania prawa, wartości i zasad UE.

Wydarzenia w Polsce skłoniły Komisję Europejską do podjęcia w styczniu 2016 r. dialogu z polskim rządem na mocy ram UE na rzecz umocnienia praworządności, a następnie do uruchomienia 20 grudnia 2017 r. procedury, o której mowa w art. 7 ust. 1 TUE. Proces ten opiera się na ciągłym dialogu między Komisją i państwem członkowskim. Komisja regularnie informuje Parlament Europejski i Radę o jego przebiegu.

Dodatkowo 2 lipca 2018 r. Komisja wszczęła postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego w związku z polską ustawą o Sądzie Najwyższym z uwagi na jej przepisy dotyczące przechodzenia sędziów na emeryturę i wpływ tych przepisów na niezależność Sądu Najwyższego. 24 września 2018 r. Komisja zdecydowała o skierowaniu sprawy do Trybunału Sprawiedliwości UE, który wydał prawomocny wyrok 24 czerwca 2019 r. Trybunał uznał, że obniżenie wieku emerytalnego sędziów Sądu Najwyższego jest sprzeczne z prawem UE i narusza zasadę nieusuwalności sędziów, a tym samym zasadę niezawisłości sędziowskiej.

29 lipca 2017 r. Komisja wszczęła postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego w związku z polską ustawą o ustroju sądów powszechnych z uwagi na przepisy dotyczące przechodzenia sędziów na emeryturę i wpływ tych przepisów na niezależność sądów. 20 grudnia 2017 r. Komisja zdecydowała skierować tę sprawę do Trybunału Sprawiedliwości UE.

Więcej informacji

[Komunikat prasowy](#) – Praworządność: Komisja Europejska podejmuje nowe działania, aby chronić sędziów przed kontrolą polityczną w Polsce

Informacje na temat najważniejszych decyzji podjętych w ramach postępowań o uchybienie zobowiązaniom państwa członkowskiego z października 2019 r. podano w notatce prasowej [INF/19/5950](#).

Ogólne informacje na temat procedury dotyczącej uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego – zob. [MEMO/12/12](#).

Więcej informacji na temat unijnej procedury dotyczącej uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego

IP/19/6033

Kontakty z mediami:

[Christian WIGAND](#) (+32 2 296 22 53)

[Kasia KOLANKO](#) (+ 32 2 296 34 44)

[Tim McPHIE](#) (+ 32 2 295 86 02)

Zapytania od obywateli: Serwis [Europe Direct](#) – tel. [[00 800 67 89 10 11](#)] lub [e-mail](#)